Zbirka odločb sodne prakse

SODBA SODIŠČA (deveti senat)

z dne 22. oktobra 2020*

„Predhodno odločanje – Postopek za zbiranje informacij na področju tehničnih standardov in tehničnih predpisov o storitvah informacijske družbe – Pojem ‚tehnični predpis‘ – Obveznost držav članic, da Evropski komisiji sporočijo vsak osnutek tehničnih predpisov – Nemožnost uveljavljanja tehničnega predpisa, ki ni bil sporočen, proti posameznikom – Nemožnost uveljavljanja proti ponudnikom storitev“

V zadevi C-275/19,

katere predmet je predlog za sprejetje predhodne odločbe na podlagi člena 267 PDEU, ki ga je vložilo Supremo Tribunal de Justiça (vrhovno sodišče, Portugalska) z odločbo z dne 21. marca 2019, ki je na Sodišče prispela 2. aprila 2019, v postopku

Sportingbet PLC,

Internet Opportunity Entertainment Ltd

proti

Santa Casa da Misercórdia de Lisboa,

ob udeležbi

Sporting Clube de Braga,

Sporting Clube de Braga – Futebol SAD,

SODIŠČE (deveti senat),

v sestavi N. Piçarra, predsednik senata, S. Rodin (poročevalec), sodnik, in K. Jürimäe, sodnica,

generalni pravobranilec: M. Campos Sánchez-Bordona,

sodna tajnica: M. Ferreira, glavna administratorka,

na podlagi pisnega postopka in obravnave z dne 18. junija 2020,

ob upoštevanju stališč, ki so jih predložili:

– za Sportingbet PLC B. Mendes in S. Ribeiro Mendes, advogados,

– za Internet Opportunity Entertainment Ltd L. Marçal in M. Mendes Pereira, advogados,

* Jezik postopka: portugalščina.

– za Santa Casa da Misericórdia de Lisboa S. Estima Martins, T. Alexandre in P. Faria, advogados,

– za portugalsko vlado L. Inez Fernandes, J. Gomes de Almeida, A. Pimenta, P. Barros da Costa in A. Silva Coelho, agenti,

– za belgijsko vlado L. Van den Broeck, M. Jacobs in C. Pochet, agentke, skupaj s P. Vlaemminckom in R. Verbekejem, advocaten,

– za Evropsko komisijo G. Braga da Cruz in M. Jáuregui Gómez, agenta,

na podlagi sklepa, sprejetega po opredelitvi generalnega pravobranilca, da bo v zadevi razsojeno brez sklepnih predlogov,

izreka naslednjo

Sodbo

1 Predlog za sprejetje predhodne odločbe se nanaša na razlago člena 1, točka 11, in člena 8(1) Direktive 98/34/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 22. junija 1998 o določitvi postopka za zbiranje informacij na področju tehničnih standardov in tehničnih predpisov o storitvah informacijske družbe (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 13, zvezek 20, str. 337), kakor je bila spremenjena z Direktivo 98/48/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 20. julija 1998 (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 13, zvezek 21, str. 8) (v nadaljevanju: Direktiva 98/34).

2 Ta predlog je bil vložen v okviru spora med družbama Sportingbet PLC in Internet Opportunity Entertainment Ltd (v nadaljevanju: IOE) ter Santa Casa da Misericórdia de Lisboa (v nadaljevanju: Santa Casa) glede zakonitosti spletnega prirejanja iger na srečo in denarnih iger s strani družb Sportingbet in IOE ter spodbujanja te dejavnosti na Portugalskem.

Pravni okvir

Pravo Unije

Direktiva 83/189

3 Člen 1 Direktive Sveta 83/189/EGS z dne 28. marca 1983 o določitvi postopka za zbiranje informacij na področju tehničnih standardov in tehničnih predpisov (UL 1983, L 109, str. 8), kakor je bila spremenjena z Direktivo Sveta 88/182/EGS z dne 22. marca 1988 (UL 1988, L 81, str. 75) (v nadaljevanju: Direktiva 83/189), določa:

„V tej direktivi se uporabljajo naslednje opredelitve pojmov:

1. ‚tehnična specifikacija‘ pomeni v dokumentu vsebovano specifikacijo, ki določa zahtevane lastnosti proizvoda, kot so stopnja kakovosti, zmogljivost, varnost ali mere, vključno z zahtevami v zvezi s proizvodom glede imena, pod katerim se prodaja, izrazoslovjem, simboli, preskušanjem in preskusnimi postopki, embalažo, označevanjem ali etiketiranjem ter metodami in proizvodnimi postopki za kmetijske proizvode iz člena 38(1) Pogodbe za proizvode za prehrano ljudi in živali ter zdravila […]

[…]

5. ‚tehnični predpis‘ pomeni tehnično specifikacijo, vključno z ustreznimi upravnimi predpisi, katerih upoštevanje je *de iure* ali *de facto* obvezno v primeru trženja ali uporabe v državi članici ali njenem večjem delu, razen tistih, ki jih predpišejo organi lokalnih skupnosti;

[…]“

4 Člen 8(1) te direktive določa:

„Države članice takoj sporočijo Komisiji vsak osnutek tehničnega predpisa, razen kadar gre le za prenos celotnega besedila mednarodnega ali evropskega standarda, ko zadostujejo podatki v zvezi z ustreznim standardom. Komisiji na kratko navedejo tudi razloge, na podlagi katerih je uzakonitev tehničnega predpisa potrebna, če ti niso že jasno razvidni v osnutku.

[…]“

Direktiva 98/34

5 Člen 1 Direktive 98/34 določa:

„V tej direktivi naslednji izrazi pomenijo:

[…]

2. ‚storitev‘; katera koli storitev informacijske družbe ali katera koli storitev, ki se običajno opravi odplačno, na daljavo, elektronsko in na zahtevo prejemnika storitev.

   Za namene te opredelitve pojmov:

   – ‚na daljavo‘; pomeni, da se storitev opravi, ne da bi bile stranke sočasno navzoče,

   – ‚elektronsko‘; pomeni, da se storitev pošlje na začetnem kraju in sprejme na cilju z elektronsko opremo za predelavo (skupaj z digitalnim zgoščevanjem) in shranjevanje podatkov ter se v celoti prenaša, pošilja in sprejema po žici, radijsko, z optičnimi ali drugimi elektromagnetnimi sredstvi,

   – ‚na zahtevo prejemnika storitev‘; pomeni, da se storitev opravlja s prenosom podatkov na posamezno zahtevo.

   […]

3. ‚tehnična specifikacija‘ je v dokumentu vsebovana specifikacija, ki določa zahtevane lastnosti proizvoda, kakor so stopnja kakovosti, zmogljivost, varnost ali mere, vključno z zahtevami v zvezi s proizvodom glede imena, pod katerim se prodaja, izrazoslovjem, simboli, preskušanjem in preskusnimi postopki, embalažo, označevanjem ali etiketiranjem in postopki za ugotavljanje skladnosti.

   […]

4. ‚druge zahteve‘ je zahteva za proizvode, ki ni tehnična specifikacija in ki se nanaša na proizvod zaradi varovanja zlasti potrošnikov ali okolja ter vpliva na njegov življenjski cikel, potem ko je bil dan v promet, kakor so pogoji uporabe, predelave, vnovične uporabe ali odlaganja, kadar lahko taki pogoji znatno vplivajo na sestavo ali značilnosti proizvoda ali na njegovo trženje;

5. ‚predpis o storitvah' je splošna zahteva v zvezi z začetkom in nadaljevanjem storitvenih dejavnosti v skladu s točko 2, zlasti določbe, ki se nanašajo na dobavitelja storitev, storitve in prejemnika storitve, razen vseh predpisov, ki niso posebej namenjeni storitvam, opredeljenim v zgoraj navedeni točki.

   […]

   Za namene te opredelitve pojmov:

   – se predpis obravnava, kot posebej namenjen storitvam informacijske družbe, kadar je, ob upoštevanju razlogov za njegovo sprejetje in besedila, poseben namen in cilj vseh ali nekaterih posameznih določb predpisa urediti take storitve jasno in z določenim ciljem,

   – se predpis ne obravnava, kot da je posebej namenjen storitvam informacijske družbe, če vpliva na take storitve le posredno ali postransko.

[…]

11. ‚tehnični predpis', tehnične specifikacije in druge zahteve ali predpisi o storitvah, skupaj z ustreznimi upravnimi določbami, katerih upoštevanje je formalno in dejansko obvezno pri trženju, zagotavljanju storitve, ustanovitvi dobavitelja storitve ali uporabi v državi članici ali njenem večjem delu, pa tudi zakoni in drugi predpisi držav članic, razen tistih, ki so določeni v členu 10 in prepovedujejo proizvodnjo, uvoz, trženje ali uporabo izdelka ali ki prepovedujejo opravljanje ali uporabo storitve ali ustanovitev dobavitelja storitve.

[…]"

6 Člen 8(1) navedene direktive določa:

„Države članice v skladu s členom 10 takoj sporočijo Komisiji vsak osnutek tehničnega predpisa, razen kadar gre le za prenos celotnega besedila mednarodnega ali evropskega standarda, ko zadostujejo podatki v zvezi z ustreznim standardom. Komisiji navedejo tudi razloge, na podlagi katerih je uzakonitev takega tehničnega predpisa potrebna, če ti niso že jasno razvidni v osnutku.

Kadar je primerno in če še ni poslano s predhodnim sporočilom, države članice hkrati sporočijo besedilo temeljnih zakonskih in drugih predpisov, ki jih predvsem in neposredno zadeva, če je poznavanje takega besedila potrebno, da bi se ugotovile posledice osnutka tehničnega predpisa.

[…]"

Direktiva 98/48

7 V uvodnih izjavah 7 in 8 Direktive 98/48 je navedeno:

„(7) ker bi moralo biti mogoče prilagoditi sedanje nacionalne predpise, ki urejajo storitve, ki so trenutno na razpolago, tako da se upoštevajo nove storitve informacijske družbe, bodisi z zagotavljanjem boljšega varovanja splošnih interesov bodisi s poenostavitvijo takih predpisov, kadar njihovo področje uporabe ni v skladu s postavljenimi cilji;

(8) ker brez uskladitve na ravni Skupnosti lahko ta predvidljiva regulativna dejavnost na nacionalni ravni omeji svoboden pretok storitev in neovirano ustanavljanje in delovanje podjetij, kar bi vodilo k vnovični razdrobitvi notranjega trga, prenormiranju in neusklajenosti predpisov".

Portugalsko pravo

8 Decreto-Lei n.° 422/89 (uredba-zakon št. 422/89) z dne 2. decembra 1989 (*Diário da República* I, serija I-A, št. 277 z dne 2. decembra 1989), kakor je bila spremenjena z Decreto-Lei n.° 10/95 (uredba-zakon št. 10/95) z dne 19. januarja 1995 (v nadaljevanju: uredba-zakon št. 422/89), v členu 3, naslovljenem „Igralna območja“, določa:

„1. Prirejanje in igranje iger na srečo ali denarnih iger sta dovoljena le v igralnicah, ki obstajajo na stalnih ali začasnih igralnih območjih, uvedenih z uredbo-zakonom, ali zunaj njih v primerih, določenih v členih od 6 do 8.

2. Za prirejanje in igranje iger na srečo ali denarnih iger so odprta igralna območja na Azorih, v Algarveju, Espinhu, Estorilu, Figueiri da Foz, Funchalu, Porto Santu, Póvoi de Varzim, Tróii in Vidago-Pedras Salgadasu.

3. Minimalna konkurenčna varnostna razdalja med igralnicami na igralnih območjih je od primera do primera določena v izvedbenem dekretu, ki določa pogoje za dodelitev posamezne koncesije.

4. Koncesionarji na igralnih območjih se lahko na podlagi dovoljenja pristojnega člana vlade, to je Inspecção-Geral de Jogos [generalni inšpektorat za igre na srečo], odločijo za prirejanje igre bingo v salonih, ki izpolnjujejo predpisane zahteve, po enaki ureditvi, kot velja za igralnice, vendar zunaj njih, če so ti saloni na ozemlju občine, kjer so igralnice.“

9 Člen 6 te uredbe-zakona, naslovljen „Prirejanje iger na ladjah ali zrakoplovih“, določa:

„1. Član vlade, pristojen za turizem, lahko za določen čas in po opredelitvi generalnega inšpektorata za igre na srečo in Direcção-Geral do Turismo [generalna direkcija za turizem] dovoli prirejanje iger na srečo ali denarnih iger na zrakoplovih ali na plovilih, registriranih na Portugalskem, kadar so zunaj nacionalnega ozemlja.

2. Prirejanje iz prejšnjega odstavka se sme dovoliti samo družbam, ki so lastnice ali zakupnice nacionalnih ladij ali zrakoplovov, ali družbam, ki imajo koncesijo na območjih iger na srečo, z njihovim dovoljenjem.

3. Za prirejanje in igranje iger na srečo ali denarnih iger, ki so dovoljene v skladu s tem členom, veljajo pravila, določena za njihov potek v igralnicah; posebni pogoji, ki veljajo za to prirejanje in igranje, se določijo z odlokom pristojnega člana vlade.“

10 Člen 7 navedene uredbe-zakona, naslovljen „Prirejanje iger, ki niso namizne igre ali igralni avtomati, zunaj igralnic“, določa:

„1. Ob dogodkih velikega turističnega interesa lahko pristojni član vlade po opredelitvi generalnega inšpektorata za igre na srečo in generalne direkcije za turizem dovoli prirejanje in igranje iger na srečo, ki niso namizne igre, zunaj igralnic.

2. V krajih s prevladujočo turistično dejavnostjo lahko pristojni član vlade po opredelitvi generalnega inšpektorata za igre na sreči in generalne direkcije za turizem dovoli prirejanje in igranje iger na srečo ali denarnih iger na avtomatih v hotelskih ali dopolnilnih obratih, katerih značilnosti in obseg so določeni z izvedbenim dekretom.

3. Dovoljenja iz prejšnjih odstavkov se smejo izdati le koncesionarju na igralnem območju, katerega igralnica je najbližje, v ravni črti, kraja prirejanja, pri čemer ni dovoljeno posegati v določbe člena 3(3).

4. Za prirejanje iger in igranje iger pod pogoji, določenimi v prejšnjih odstavkih, veljajo pravila, določena za njihov potek v igralnicah; posebni pogoji, ki veljajo za to prirejanje in igranje, se določijo z odlokom.“

11 Člen 8 iste uredbe-zakona, naslovljen „Igra bingo“, določa:

„Razen na ozemlju občin, kjer so igralnice, in na ozemlju sosednjih občin, lahko v skladu s posebno zakonodajo, ki se uporablja, prirejanje in igranje igre bingo poteka tudi v posebnih salonih.“

12 Člen 9 uredbe-zakona št. 422/89, naslovljen „Ureditev koncesij“, določa:

„Pravica do prirejanja iger na srečo ali denarnih iger je pridržana državi in jo lahko izvajajo le podjetja, ustanovljena v obliki delniških družb, ki jim vlada podeli ustrezno koncesijo z upravno pogodbo, razen v primerih iz člena 6(2).“

13 Decreto-Lei nº 282/2003 (uredba-zakon št. 282/2003) z dne 8. novembra 2003 (*Diário da República* I, serija A, št. 259, z dne 8. novembra 2003) v členu 2, naslovljenem „Področje uporabe“, določa:

„Prirejanje iz prejšnjega člena za celotno nacionalno ozemlje, vključno z radijskim prostorom, analognim in digitalnim radijskim spektrom, internetom in vsakim drugim javnim telekomunikacijskim omrežjem izvaja izključno organizacija Santa Casa […] prek svojega Departamento de Jogos [oddelek za igre] v skladu s pravili, ki urejajo vsako od iger, in Decreto-Lei št. 322/91 (uredba-zakon št. 322/91) z dne 26. avgusta 1991.“

14 Člen 3 uredbe-zakona št. 282/2003, naslovljen „Pogodba o igri“, določa:

„1. Pogodbo o igri skleneta neposredno igralec in oddelek za igre organizacije Santa Casa […], z ali brez posrednikov.

2. Pogodba o igri je pogodba, s katero ena od strank v zameno za plačilo določenega zneska pridobi številke ali napovedi, na podlagi katerih je v zameno za storitev upravičena do dobitka v fiksnem ali spremenljivem znesku, ki ga mora druga stranka plačati glede na rezultat transakcije, ki temelji izključno ali pretežno na možnosti in v skladu z vnaprej določenimi pravili.

[…]“

Spor o glavni stvari in vprašanji za predhodno odločanje

15 Sportingbet je družba, ki želi prek elektronskih medijev prirejati igre na srečo, podobne oblike takih iger, stave in loterije. Ta družba ima na voljo spletno mesto www.sportingbet.com, prek katerega uporabnikom omogoča sodelovanje pri tovrstnih igrah. Obstaja različica tega spletnega mesta v portugalskem jeziku, ki se samodejno pojavi za vse uporabnike na Portugalskem.

16 IOE je podjetje, ki upravlja spletno mesto www.sportingbet.com z ustreznim pooblastilom družbe Sportingbet.

17 Družba Sportingbet je družbi IOE izdala dovoljenje, da v svojem imenu registrira in v svojo korist uporablja domeni „Sportingbet.com“ in „sportingbetplc.com“ ter znamki Global Sportsbook Boehringer Casino Sportingbet in sportingbet.

18 Santa Casa je neprofitna pravna oseba v javnem interesu, ki opravlja dejavnosti v javnem interesu. Portugalska republika ji je podelila izključno pravico do prirejanja družabnih iger in organiziranja stav, med drugim prek elektronskih medijev.

19 Sporting Clube de Braga (v nadaljevanju: SC Braga) je športni klub, ki tekmuje v različnih športih, med drugim v nogometu.

20 Sporting Clube de Braga – Futebol SAD (v nadaljevanju: SC Braga SAD) je družba, ustanovljena za upravljanje poklicne nogometne ekipe kluba SC Braga, ki je v sezoni 2006/2007 tekmovala v prvenstvu prve portugalske lige poklicnega nogometa.

21 Družbi IOE in SC Braga SAD sta sklenili sponzorsko pogodbo za športni sezoni 2006/2007 in 2007/2008, katere predmet je oglaševanje in promocija dejavnosti družbe Sportingbet. Ta oglaševalska kampanja, ki sta jo izvedli SC Braga in SC Braga SAD, je predvidevala razkritje logotipa družbe Sportingbet in podobe z oznako „www.sportingbet.com“. Ti sliki sta bili razkriti na spletnem mestu družbe SC Braga in sta vključevali neposredno povezavo na spletno mesto družbe Sportingbet. Poleg tega je poklicna nogometna ekipa kluba SC Braga logotip družbe Sportingbet nosila na svoji opremi med prijateljsko tekmo.

22 Santa Casa je zoper družbe SC Braga, SC Braga SAD, Sportingbet in IOE vložila tožbo, s katero je med drugim predlagala, naj se navedena sponzorska pogodba razglasi za nično, naj se ugotovi nezakonitost dejavnosti družbe Sportingbet na Portugalskem in oglaševanje te dejavnosti, naj se tej družbi naloži, naj preneha prirejati loterije in stave na Portugalskem, naj toženim strankam prepove vsakršno oglaševanje ali promocijo spletnega mesta www.sportingbet.com ter jim naloži, naj ji plačajo odškodnino za škodo, ki ji je nastala zaradi njihovih nezakonitih dejavnosti.

23 Na prvi stopnji je bila izdana sodba, s katero je bilo tožbi Sante Case delno ugodeno. V zvezi s tem je bilo zlasti odločeno, da se prvim trem tožbenim zahtevkom Sante Case, navedenim v prejšnji točki, v celoti ugodi, da se ugodi četrtemu tožbenemu zahtevku, vendar le v zvezi z družbama Sportingbet in IOE, in da se odškodninski zahtevek tožeče stranke zavrne.

24 Družbi Sportingbet in IOE sta zoper prvostopenjsko sodbo vložili pritožbo pri Tribunal da Relação de Guimarães (pritožbeno sodišče v Guimarãesu, Portugalska). Vendar je to sodišče s sodbo z dne 7. aprila 2016 potrdilo prvostopenjsko sodbo.

25 Zato sta družbi Sportingbet in IOE vsaka posebej pri predložitvenem sodišču vložili pritožbo, s katero sta predlagali razveljavitev te sodbe. Družba IOE je predlagala tudi, naj Supremo Tribunal de Justiça (vrhovno sodišče, Portugalska) pri Sodišču vloži predlog za sprejetje predhodne odločbe.

26 Predložitveno sodišče je z odločbo z dne 16. marca 2017 odločilo, da Sodišču postavi deset vprašanj za predhodno odločanje. Predložitveno sodišče je z osmim, devetim in desetim vprašanjem v bistvu vprašalo, ali se tehnični predpisi, določeni v ureditvi države članice, kot sta uredba-zakon št. 422/89 in uredba-zakon št. 282/2003, ki jih ta ni sporočila Komisiji, uporabljajo za posameznike.

27 Sodišče je s sklepom z dne 19. oktobra 2017, Sportingbet in Internet Opportunity Entertainment (C-166/17, neobjavljen, EU:C:2017:790), štelo, da osmo, deveto in deseto vprašanje očitno niso dopustna, ker ne more odgovoriti na ta vprašanja, saj ni elementov, potrebnih za zaprošeno razlago prava Unije.

28 Družba IOE je predlagala, naj se vprašanja, ki so bila predmet osmega, devetega in desetega vprašanja, postavljena v zadevi, v kateri je bil izdan navedeni sklep, Sodišču ponovno predložijo, vendar naj se tokrat vključijo elementi, ki so manjkali v prejšnjem predlogu za sprejetje predhodne odločbe. Santa Casa je predlagala zavrnitev tega novega predloga.

29 Predložitveno sodišče meni, da navedena vprašanja ostajajo nujna za rešitev spora o glavni stvari in da odgovor nanje ostaja negotov.

30 Po mnenju predložitvenega sodišča namreč ostaja še vprašanje, ali je treba člen 1, točka 11, Direktive 98/34 razlagati tako, da je nacionalna ureditev, na podlagi katere je izključna pravica do organiziranja ter prirejanja loterij in stav na celotnem nacionalnem ozemlju razširjena na vsa elektronska komunikacijska sredstva, zlasti na splet, „tehnični predpis“ v smislu te določbe. To sodišče – tako kot tožeči stranki v postopku v glavni stvari – meni, da na podlagi člena 8(1) Direktive 98/34 iz pritrdilnega odgovora na to vprašanje izhaja obveznost zadevne države članice, da Komisiji sporoči upoštevne nacionalne določbe kot tehnične predpise, sicer se te določbe ne uporabljajo za posameznike.

31 V teh okoliščinah je Supremo Tribunal de Justiça (vrhovno sodišče) prekinilo odločanje in Sodišču v predhodno odločanje predložilo ti vprašanji:

1. Ali je treba glede na to, da [Portugalska republika] Evropske komisije ni obvestila o tehničnih predpisih iz [uredbe-zakona št. 422/89 […], šteti, da se navedene določbe, zlasti tiste iz členov 3 […] in 9 [te uredbe-zakona], ne smejo uporabiti in se posamezniki lahko sklicujejo na to njihovo neuporabljivost?

2. Ali se glede na to, da [Portugalska republika] Evropske komisije ni obvestila o tehničnih predpisih iz [uredbe-zakona št. 282/2003 […], navedene določbe, zlasti tiste iz členov 2[…] in 3 [te uredbe-zakona], ne smejo uporabiti za ponudnike storitev na Portugalskem?“

Vprašanji za predhodno odločanje

Dopustnost predloga za sprejetje predhodne odločbe

32 Santa Casa in belgijska vlada trdita, da postavljeni vprašanji nista dopustni, ker ima družba IOE sedež v tretji državi, in sicer v Antigvi in Barbudi, in se kot takšna ne more sklicevati na temeljne svoboščine, niti posledično na Direktivo 98/34. Ta družba naj bi bila namreč edina izmed dveh tožečih strank v postopku v glavni stvari, ki uveljavlja trditve v zvezi z vprašanjema za predhodno odločanje.

33 Opozoriti je treba, da lahko le nacionalno sodišče, ki odloča o sporu in ki mora prevzeti odgovornost za sodno odločitev, ki jo bo sprejelo, glede na posebnosti zadeve presodi potrebo po izdaji predhodne odločbe, da bi lahko izdalo sodbo, in ustreznost vprašanj, ki jih predloži Sodišču (sodba z dne 19. decembra 2019, Junqueras Vies, C-502/19, EU:C:2019:1115, točka 55 in navedena sodna praksa).

34 Iz tega sledi, da za vprašanja, ki jih postavijo nacionalna sodišča, velja domneva upoštevnosti in da lahko Sodišče odločanje o teh vprašanjih zavrne, le če se izkaže, da zahtevana razlaga ni v nikakršni zvezi z dejanskim stanjem ali predmetom spora v postopku v glavni stvari, če je problem hipotetičen ali če Sodišče nima na voljo pravnih in dejanskih elementov, ki jih potrebuje, da bi lahko na zastavljena vprašanja dalo koristne odgovore (sodba z dne 19. decembra 2019, Junqueras Vies, C-502/19, EU:C:2019:1115, točka 56 in navedena sodna praksa).

35 V obravnavanem primeru pa predložitveno sodišče, kot je bilo opozorjeno v točki 29 te sodbe, navaja, da je zahtevana razlaga prava Unije in zlasti določb Direktive 98/34 nujna za rešitev spora, o katerem odloča. Predložitveno sodišče želi namreč z vprašanjema v bistvu ugotoviti, ali določbe nacionalnega prava, na katere se nanašata ti vprašanji in s katerimi je določena izključna pravica do organiziranja in prirejanja loterij in stav na celotnem nacionalnem ozemlju, ki zajema vsa elektronska komunikacijska sredstva, zlasti splet, spadajo zlasti na področje uporabe te direktive. V primeru pritrdilnega odgovora se sprašuje o posledicah, ki jih je treba izpeljati, če bi te določbe spadale k pojmu „tehnični predpis“ v smislu člena 1, točka 11, navedene direktive.

36 V teh okoliščinah in ob upoštevanju sodne prakse, navedene v točki 34 te sodbe, trditve, ki sta jih podali Santa Casa in belgijska vlada in ki se bolj nanašajo na uporabo iste direktive v sporu o glavni stvari, torej na vsebino obravnavane zadeve, tako niso upoštevne za ovrženje domneve o upoštevnosti vprašanj, ki ju je postavilo predložitveno sodišče.

37 Zato sta ti vprašanji za predhodno odločanje dopustni.

Uvodne ugotovitve

38 Navesti je treba, da se prvo vprašanje predložitvenega sodišča nanaša na določbe uredbe-zakona št. 422/89, drugo vprašanje pa na določbe uredbe-zakona št. 282/2003.

39 Glede na datume začetka veljavnosti teh uredbzakonov in direktiv 83/189 in 98/34 je treba prvo vprašanje preveriti z vidika določb Direktive 83/189, drugo vprašanje pa z vidika določb Direktive 98/34.

Prvo vprašanje

40 Predložitveno sodišče s prvim vprašanjem v bistvu sprašuje, ali je treba člen 1, točka 5, Direktive 83/189 razlagati tako, da je nacionalna zakonodaja, ki določa, da je pravica do prirejanja iger na srečo pridržana državi in jo lahko izvajajo le podjetja, ustanovljena v obliki delniških družb, ki jim zadevna država članica podeli ustrezno koncesijo, in ki določa pogoje in območja opravljanja te dejavnosti, „tehnični predpis“ v smislu te določbe. Če je tako, se sprašuje, ali te zakonodaje, ker ni bila sporočena Komisiji v skladu s členom 8(1) te direktive, ni mogoče uveljavljati proti posameznikom.

41 Na podlagi člena 1, točka 5, Direktive 83/189 je treba tehnični predpis razumeti tako, da zajema tehnično specifikacijo, vključno z ustreznimi upravnimi predpisi, katerih spoštovanje je *de iure* ali *de facto* obvezno v primeru trženja ali uporabe v državi članici ali na njenem večjem delu, razen tistih, ki jih predpišejo organi lokalnih skupnosti. V skladu s členom 8(1) Direktive 83/189 države članice sporočijo Komisiji vsak osnutek tehničnega predpisa.

42 V skladu s členom 1, točka 1, Direktive 83/189 je „tehnična specifikacija“ v smislu te direktive v dokumentu navedena specifikacija, ki določa zahtevane lastnosti proizvoda, kot so stopnja kakovosti, zmogljivost, varnost ali mere, vključno z zahtevami v zvezi s proizvodom glede imena, pod katerim se prodaja, izrazoslovjem, simboli, preskušanjem ali preskusnimi postopki, embalažo, označevanjem ali etiketiranjem (glej v tem smislu sodbo z dne 8. marca 2001, van der Burg, C-278/99, EU:C:2001:143, točka 20).

43 Ker pa člena 3 in 9 uredbe-zakona št. 422/89 določata ureditev koncesij za prirejanje iger na srečo ali denarnih iger ter pogoje in območja opravljanja te dejavnosti, se ne zdi, da bi se navedeni določbi nanašali na zahtevane lastnosti proizvoda v smislu člena 1, točka 1, Direktive 83/189, tako da ju ni mogoče opredeliti kot „tehnični predpis“ v smislu člena 1, točka 5, te direktive.

44 V teh okoliščinah je treba na prvo vprašanje odgovoriti, da je treba člen 1, točka 5, Direktive 83/189 razlagati tako, da nacionalna zakonodaja, ki določa, da je pravica do prirejanja iger na srečo pridržana državi in jo lahko izvajajo le podjetja, ustanovljena v obliki delniških družb, ki jim zadevna država članica podeli ustrezno koncesijo, in ki določa pogoje in območja opravljanja te dejavnosti, ni „tehnični predpis“ v smislu te določbe.

Drugo vprašanje

45 Predložitveno sodišče z drugim vprašanjem v bistvu sprašuje, ali je treba člen 1, točka 11, Direktive 98/34 v povezavi s členom 1, točka 5, te direktive razlagati tako, da je nacionalna zakonodaja, ki določa, da izključno prirejanje nekaterih iger na srečo, dodeljenih javnemu subjektu za celotno nacionalno ozemlje, zajema prirejanje prek spleta, „tehnični predpis“ v smislu prve od teh določb. Če bi bilo tako, se sprašuje, ali te zakonodaje, ker ni bila sporočena Komisiji v skladu s členom 8(1) navedene direktive, ni mogoče uveljavljati proti posameznikom.

46 Opozoriti je treba, da pojem „tehnični predpis“ zajema, prvič, „tehnično specifikacijo“ v smislu člena 1, točka 3, te direktive, drugič, „druge zahteve“, kot so opredeljene v členu 1, točka 4, navedene direktive, tretjič, „predpis o storitvah“ iz člena 1, točka 5, navedene direktive, in četrtič, „zakone in druge predpise držav članic, ki prepovedujejo proizvodnjo, uvoz, trženje ali uporabo izdelka ali ki prepovedujejo opravljanje ali uporabo storitve ali ustanovitev dobavitelja storitve“ v smislu člena 1, točka 11, Direktive 98/34 (sodba z dne 26. septembra 2018, Van Gennip in drugi, C-137/17, EU:C:2018:771, točka 37).

47 Na podlagi člena 1, točka 5, navedene direktive je „predpis o storitvah“ vsaka splošna zahteva v zvezi z začetkom storitvenih dejavnosti v skladu s členom 1, točka 2, iste direktive, ki označujejo „katero koli storitev informacijske družbe ali katero koli storitev, ki se običajno opravi odplačno, na daljavo, elektronsko in na zahtevo prejemnika storitev“.

48 V zvezi s tem je Sodišče že razsodilo, da je mogoče določbe o prepovedi ponujanja iger na srečo prek interneta, izjeme od te prepovedi, omejitve možnosti ponujanja športnih stav na spletu in prepovedi oglaševanja iger na srečo prek interneta opredeliti kot „predpise o storitvah“ v smislu člena 1, točka 5, Direktive 98/34, ker se nanašajo na „storitev informacijske družbe“ v smislu člena 1, točka 2, te direktive (glej po analogiji sodbo z dne 4. februarja 2016, Ince, C-336/14, EU:C:2016:72, točka 75).

49 V obravnavanem primeru pa se pravila iz členov 2 in 3 uredbe-zakona št. 282/2003 nanašajo posebej na storitve informacijske družbe. Poleg tega te določbe, ker je izključna pravica za prirejanje iger na srečo na spletu podeljena Santi Casi, prepovedujejo, da bi te storitve opravljali vsi gospodarski subjekti, razen tega javnega subjekta.

50 Zato take določbe spadajo v četrto kategorijo, ki je zajeta s pojmom „tehnični predpis“ iz člena 1, točka 11, Direktive 98/34, in sicer med „zakonske določbe […], ki prepovedujejo opravljanje storitve“.

51 Taka razlaga je v skladu s ciljem te direktive – kot izhaja iz uvodnih izjav 7 in 8 Direktive 98/48, s katero je bila spremenjena Direktiva 98/34 – da se obstoječi nacionalni predpisi prilagodijo novim storitvam informacijske družbe ter da se preprečijo omejitve prostega pretoka storitev in svobode ustanavljanja, ki bi vodile do ponovne razdrobljenosti notranjega trga (glej v tem smislu sodbo z dne 20. decembra 2017, Falbert in drugi, C-255/16, EU:C:2017:983, točka 34).

52 Glede vprašanja, ali bi bilo treba o členih 2 in 3 uredbe-zakona št. 282/2003 pred njunim sprejetjem obvestiti Komisijo na podlagi člena 8(1), prvi pododstavek, Direktive 98/34, je treba opozoriti, da je bila obveznost iz te določbe, in sicer, da države članice Komisiji sporočijo vsak osnutek tehničnega predpisa, že določena v členu 8(1) Direktive 83/189, tako kot sankcija neuporabe nesporočenih tehničnih predpisov (sodba z dne 1. februarja 2017, Municío de Palmela, C-144/16, EU:C:2017:76, točki 35 in 36).

53 Obveznost sporočanja iz člena 8(1), prvi pododstavek, Direktive 98/34 je namreč bistveno sredstvo za izvajanje nadzora Evropske unije, da se zaščiti prost pretok storitev in svoboda ustanavljanja (glej v tem smislu sodbo z dne 20. decembra 2017, Falbert in drugi, C-255/16, EU:C:2017:983, točka 34). Kršitev te obveznosti je tako bistvena procesna napaka pri sprejetju zadevnih tehničnih predpisov, ki se sankcionira z neuporabo teh predpisov, tako da teh tehničnih predpisov ni mogoče uveljavljati proti posameznikom (glej v tem smislu sodbi z dne 4. februarja 2016, Ince, C-336/14, EU:C:2016:72,

točka 67, in z dne 1. februarja 2017, Município de Palmela, C-144/16, EU:C:2017:76, točka 36 in navedena sodna praksa). Ti se lahko sklicujejo na to kršitev pred nacionalnimi sodišči, ki mora odkloniti uporabo nacionalnega tehničnega predpisa, ki ni bil sporočen v skladu z Direktivo 98/34 (sodba z dne 10. julija 2014, Ivansson in drugi, C-307/13, EU:C:2014:2058, točka 48).

54 Tako iz zgoraj navedenega izhaja, da se tehnični predpisi iz členov 2 in 3 uredbe-zakona št. 282/2003, ker Komisiji niso bili sporočeni v skladu z Direktivo 98/34, ne uporabljajo in jih zato ni mogoče uveljavljati proti posameznikom. V zvezi s tem v nasprotju s trditvami Sante Case in belgijske vlade ni upoštevno, da bi se gospodarski subjekt lahko skliceval na temeljne svoboščine ali na to direktivo.

55 V teh okoliščinah je treba na drugo vprašanje odgovoriti, da je treba člen 1, točka 11, Direktive 98/34 v povezavi s členom 1, točka 5, te direktive razlagati tako, da je nacionalna zakonodaja, ki določa, da izključno prirejanje nekaterih iger na srečo, dodeljeno javnemu subjektu za celotno nacionalno ozemlje, zajema prirejanje prek interneta, „tehnični predpis“ v smislu prve od teh določb, te zakonodaje pa, ker ni bila sporočena Komisiji v skladu s členom 8(1) te direktive, ni mogoče uveljavljati proti posameznikom.

Stroški

56 Ker je ta postopek za stranke v postopku v glavni stvari ena od stopenj v postopku pred predložitvenim sodiščem, to odloči o stroških. Stroški za predložitev stališč Sodišču, ki niso stroški omenjenih strank, se ne povrnejo.

Iz teh razlogov je Sodišče (deveti senat) razsodilo:

1. **Člen 1, točka 5, Direktive Sveta 83/189/EGS z dne 28. marca 1983 o določitvi postopka za zbiranje informacij na področju tehničnih standardov in tehničnih predpisov, kakor je bila spremenjena z Direktivo Sveta 88/182/EGS z dne 22. marca 1988, je treba razlagati tako, da nacionalna zakonodaja, ki določa, da je pravica do prirejanja iger na srečo pridržana državi in jo lahko izvajajo le podjetja, ustanovljena v obliki delniških družb, ki jim zadevna država članica podeli ustrezno koncesijo, in ki določa pogoje in območja opravljanja te dejavnosti, ni „tehnični predpis“ v smislu te določbe.**

2. **Člen 1, točka 11, Direktive 98/34/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 22. junija 1998 o določitvi postopka za zbiranje informacij na področju tehničnih standardov in tehničnih predpisov o storitvah informacijske družbe, kakor je bila spremenjena z Direktivo 98/34/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 20. julija 1998, v povezavi s členom 1, točka 5, te direktive, kakor je bila spremenjena, je treba razlagati tako, da je nacionalna zakonodaja, ki določa, da izključno prirejanje nekaterih iger na srečo, dodeljenih javnemu subjektu za celotno nacionalno ozemlje, zajema prirejanje prek interneta, „tehnični predpis“ v smislu prve od teh določb, te zakonodaje pa, ker ni bila sporočena Evropski komisiji v skladu s členom 8(1) navedene direktive, kakor je bila spremenjena, ni mogoče uveljavljati proti posameznikom.**

Podpisi